

Hvad man kan hitte på

Der var en ung mand, som studerede til at være digter, han ville være det til påske, gifte sig og leve af digteriet, og det er, vidste han, bare at hitte på, men han kunne ikke hitte på. Han var født for silde, alt var taget op før han kom til verden, alt var der digtet og skrevet om.

"De lykkelige mennesker der fødtes for tusinde år siden!" sagde han. "De kunne sagtens blive udødelige! lykkelig selv den der fødtes for hundred år siden, da var der dog endnu noget at digte om; nu er verden digtet ud, hvad skal jeg kunne digte ind!"

Han studerede på det, så at han blev syg og dårlig, det elendige menneske; ingen doktor kunne hjælpe ham, men måske den kloge kone. Hun boede i det lille hus ved markleddet, som hun lukkede op for kørende og ridende; hun kunne rigtignok lukke mere op end leddet, hun var klogere end doktoren, der kører i egen vogn og betaler rangskat.

"Jeg må ud til hende!" sagde den unge mand.

Huset, hun boede i, var lille og net, men kedeligt at se på; der var ikke et træ, ikke en blomst; der stod en bistade ud for døren, meget nyttig! der var en lille kartoffelmark, meget nyttig! og en grøft med slåentjørne, der havde afblomstret og sat bær, som rimper munden sammen, når man smager dem før de har fået frost.

"Det er livagtig vor poesiløse tid, jeg her ser!" tænkte den unge mand, og det var altid en tanke, et guldkorn, han fandt ved den kloge kones dør.

"Skriv det op!" sagde hun; "smuler er også brød! hvorfor du kommer her, ved jeg; du kan ikke hitte på, og dog vil du være digter til påske!"

"Alt er skrevet op!" sagde han. "Vor tid er ikke gammel tid!"

"Nej!" sagde konen; "i gammel tid blev de kloge koner brændt, og poeterne gik om med slunken tarm og hul på albuen. Tiden er just god, den er den allerbedste! men du har ikke rigtig syn på sagen, du har ikke skærpet hørelsen og læser nok aldrig dit 'fadervor' om aftnen. Her er fuldt op i alle måder til at digte og fortælle om, når man kan fortælle. Du kan løse det ud af jordens vækster og grøde, øse det op af det rindende og af det stillestående vand, men du må forstå det, forstå at fange en solstråle. Prøv nu engang mine briller, få mit hørerør i øret, bed så til Vorherre og lad

være at tænke på dig selv!"

Det sidste var nu meget svært, mere, end en klog kone kan forlange.

Han fik brillerne og hørerøret, blev så stillet midt i kartoffelmarken; hun gav ham i hånden en stor kartoffel; det klang i den; der kom en sang med ord, kartofflernes historie, interessant, - en hverdagshistorie i ti dele, ti linjer var nok.

Og hvad sang kartofflen?

Den sang om sig og sin familie: Kartofflernes ankomst til Europa, den miskendelse, de havde prøvet og lidt, før de, som nu, stod erkendte som en større velsignelse end en guldklump.

"Vi blev på kongeligt bud uddelt på rådhuset i alle byer; der blev givet kundgørelse om vor store betydning, men man troede ikke på den, forstod ikke engang at plante os. En gravede et hul og kastede hele sin skæppe kartofler derved; en anden stak en kartoffel her, en der, ned i jorden og ventede at den skulle skyde op som et helt træ, hvoraf man kunne ryste kartofler. Der kom også vækst, blomster, vandfyldt frugt, men det hele visnede. Ingen tænkte på hvad der lå på bunden, velsignelsen: Kartoflerne. Ja vi har prøvet og lidt, det vil sige, vore forfædre, de og vi, det kommer nu ud på et! hvilke historier!"

"Ja, nu kan det være nok!" sagde konen. "Betragt slåentjørnene!"

"Vi har også," sagde slåentjørnene, "nær familie i kartofflernes hjemland, højere nordpå, end de groede. Der kom nordmænd fra Norge, de styrede vestpå gennem tåge og storme til et ukendt land, hvor de, bag is og sne, fandt urter og grønt, buske med vinens sortblå bær: Slåentjørne, de frøs til modne druer, det gør også vi. Og landet fik navn 'Vinland ? dvs. Grønland ? dvs. Slåenland!'"

"Det er en hel romantisk fortælling!" sagde den unge mand.

"Ja kom nu med!" sagde den kloge kone og førte ham hen til bistaden. Han så ind i den. Hvilket liv og røre! Der stod bier i alle gange og viftede med vingerne for at der kunne være sundt lufttræk i hele den store fabrik, det var deres bestilling; nu kom udefra bier, født med kurve på benene, de bragte blomsterstøv, det blev rystet ud, sondret og lavet til honning og voks; de kom, de fløj; bidronningen ville også flyve, men da må

de alle med! det var nu ikke tiden; flyve ville hun dog; så bed de vingerne af Hendes Majestæt, og så måtte hun blive.

"Stig nu op på grøften!" sagde den kloge kone, "kom og se ud over landevejen hvor godtfolk er at se!"

"Det var da en myldrende mængde!" sagde den unge mand, "historie på historie! det snurrer og surrer! det bliver mig ganske broget! jeg går bagover!"

"Nej, gå ligefrem!" sagde konen, "gå lige ind i menneskevrmlen, hav syn på den, øre for den og hjerte med! så skal du snart hitte på! men før du går, må jeg have mine briller og mit hørerør!" og så tog hun begge dele.

"Nu ser jeg ikke det mindste!" sagde den unge mand, "nu hører jeg ikke mere!"

"Ja, så kan du ikke blive digter til påske!" sagde den kloge kone.

"Men når da?" spurgte han.

"Hverken til påske eller pinse! du lærer ikke at hitte på."

"Hvad skal jeg da gøre for at komme i levebrød ved poesien?"

"Der kan du allerede komme til fastelavn! slå poeterne af tøndem! slå deres skrifter, det er at slå dem selv. Lad dig bare ikke forbløffe; slå raskvæk, så får du boller, hvormed du kan føde både dig og din kone!"

"Hvad man kan hitte på!" sagde den unge mand, og så slog han af tøndem hver anden poet, da han ikke selv kunne blive poet.

Vi har det fra den kloge kone, hun ved hvad man kan hitte på.

* * *